

Delavska

GLASILO PRAVICA

KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

1894

*

1909

*

1939

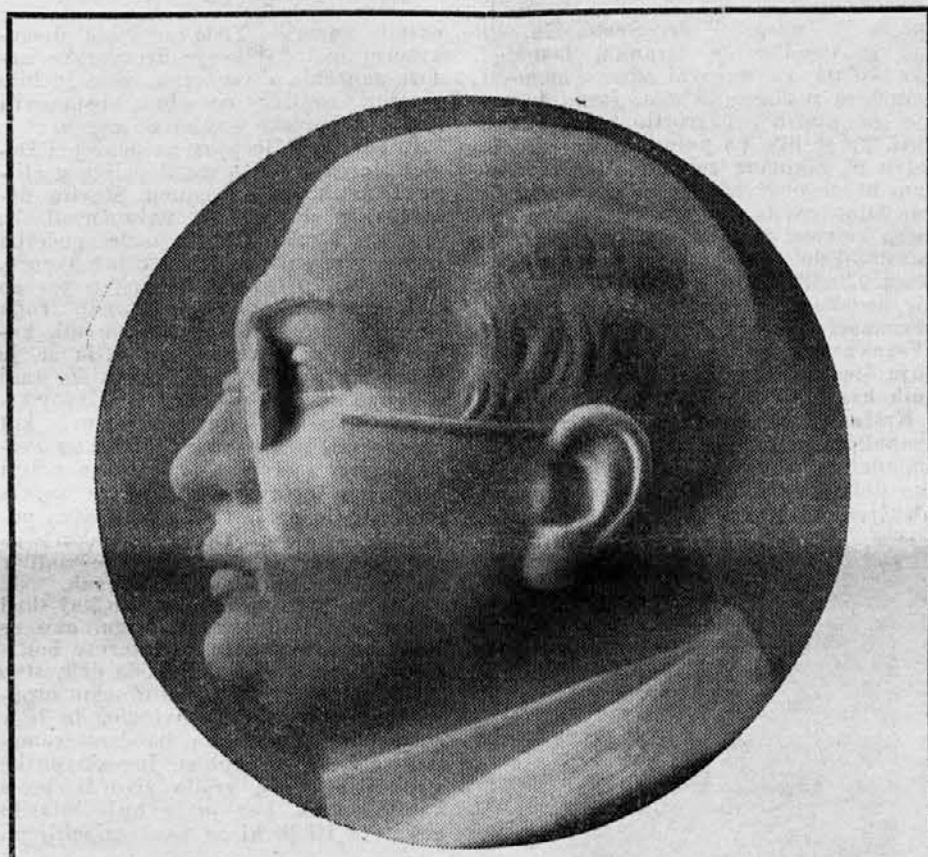
Jubilej

Naše slovensko krščansko socialistično gibanje praznuje letos svojo 45 letnico; Jugoslovanska strok. zveza, ki je sestavni in najagilnejši člen našega gibanja, pa 30 letnico svojega sindikalnega udejstvovanja in dela.

V kompleksu narodnih vrednot je gotovo tudi slovensko krščansko socialistično gibanje dobilo svoje mesto, ki mu po njegovem 45 letnem prizadevanju in delu pripada. Mirno moremo čisto upravičeno trditi, da slovensko krščansko socialistično gibanje ni ostalo nikoli v ozkih strankarskih mejah, temveč je skušalo in hotelo vedno od svojega dajati človeku, narodu in družbi. Ti trije so bili tudi osredje vsega tako lepega in preizkušene ga prizadevanja, kajti na človeku, narodu in družbi je slonela vsa zgradba slovenskega krščanskega socializma, ki je črpal svoje moči in bil zasidran v vseh najrazličnejših spoznanjih in srečanjih v krščanstvu.

Vrednota posameznih gibanj se brez dvoma meri po pomenu in vrednoti dela, ki ga je gibanje postavilo v prostoru udejstvovanja. Krščanski socializem je prav dobro spoznal, da sta v njegovem delu in udejstvovanju važna dva motiva: čisto in prav nič izmaličeno krščanstvo in do konca iskrena zvestoba narodu. To sta bila tudi edina kriterija, v luči katerih so se v 45 letni dobi slovenski krščanski socialisti odločali za svoja dela. Če so padali večkrat očitki in so kazali nekateri na nas s prstom, je bilo pač to samo zato, ker nam v tej naši sproščenosti, ki je vrgla s sebe vse ozke in malenkostne ozire, niso mogli na naši poti slediti. Vemo, da je pot slovenskega krščanskega socializma pot močnih in do konca dograjenih ljudi. In danes smo prav zato prepričani o pravilnosti tega našega dela. Potrdila in priznanja nismo prejeli od tistih, ki nas niso razumeli, pa bi bili v prvi vrsti poklicani, da nas razumejo in gredo z nami. Potrdila nas je široka in močna skupnost vseh slovenskih krščanskih socialistov, ki so gradili 45 let in orali v slovenski skupnosti brazdo, ki ji je plug zastavil naš učitelj dr. Janez Ev. Krek.

Danes, ko praznujemo 45 letnico svojega prizadevanja v slovenskem občestvu, smo prepričani, da moramo po tej poti krepko naprej. Vemo, da imamo spričo ozkosti v slo-

Ako Bog da, bo pod mojim skromnim duhovskim oblačilom tolklo srce, ki veže z zvestobo do cerkve tudi zvesto ljubezen do revežev, zatiranih, resnicoljubnih, in sovražstvo vsem izkoriščevalcem, odederuhom in hinavcem.

Dr. Janez Ev. Krek

venskih katoliških vrstah v vsej slovenski skupnosti posebno važno nalogo. Povsod moramo postavljati načela širokega krščanstva, ki ni nikoli nikogar, ki je prihajal s pošteno mislijo in iskrenostjo v srcu, odbijalo ali izključevalo, temveč je objemalo vsa srca in združevalo pri skupnostnem delu vse poštene in do konca iskrene ljudi. Kakor moremo mirno trditi, da se slovensko krščansko socialistično gibanje ni v 45 letih, ki so minila, omejilo v nobenem oziru, temveč je seglo na vse strani in dalo slovenskemu narodu ljudi, ki so aktivno sodelovali v rasti slovenske kulture, gospodarstva in so doprinašali pri reševanju vseh slovenskih, predvsem pa socialnih

problemov svoje delo, tako vemo, da bomo v prihodnjih dneh morali tu še dajati vsega mnogo več. Vemo, da je to naša dolžnost, kajti vsakdo, ki je živel, ki se je učil in ima izkušnje, mora dajati, mnogo dajati!

Kakor je hotel biti vseh 45 let slovenski krščanski socializem živ in dejaven člen krščanskega in slovenskega občestva, tako hoče tudi v bodoče do konca izpolnjevati svoje naloge in dolžnosti do krščanske in slovenske skupnosti. Obenem pa zahteva predvsem od slovenskega krščanskega občestva za sebe in za svoje spoštovanje, ki mu po vseh zapovedih in načelih krščanstva pripada. Musek K. Vitko, urednik.

Akademiki ob jubileju JSZ

Novo katoliško gibanje na Slovenskem je dobilo ob koncu prejšnjega stoletja svojo pravo prodorno moč prav s tem, da se je z vso odločnostjo zavzelo za krščansko-socialne ideje, ki jih je presadil med Slovence dr. Janez Ev. Krek pod imenom »krščanski socializem«.

Delavska skupina v nekdanji SLS ni pomenila kakšnega korpusa, ki bi bil v absolutni pokorščini povsem odvisen od stranke. Nasprotno! Delavci so pod vodstvom dr. Kreka in Gostinčarja izpeljali samostojno kulturno in strokovno organizacijo, da, celo politično organizacijo so si ustvarjali v nekaterih trenutkih. Prav iz delavske skupine so izšle najplodnejše ideje, ki jih je šele kasneje prevzela vsa stranka. Zveza med stranko in delavci je bila nekaka personalna unija, Krek in Gostinčar, voditelja delavskega gibanja, sta bila člana parlamentarne delegacije SLS in sta s tem vezala obe gibanji, ki pa je med njima večkrat tudi v tisti dobi prihajalo do napetosti. Ze samo dejstvo, da so podpisali zastopniki delavcev »ljubljsko deklaracijo« leta 1917, samostojno poleg zastopnika stranke, nam kaže, da so delavci pomenili v resnici tudi v političnem življenju posebno telo, le po osebnih zvezi po dr. Kreku zdru-

Kratko pred svojo smrtjo je dr. Krek izjavil, da je storil veliko napako, ko se je po letu 1897. s svojim krščansko-socialnim krilom fuzioniral s tedanjo katoliško-narodno stranko, z nesodobnimi ljudmi, ki so iskali v katolištvu sebe in koristili za svoje. Taka je nezavita zgodovinska resnica o preteklosti.

Danes vidimo JSZ spet v ostrem boju

in v duhu velikega Evangelista krščansko-socialnih idej med Slovence dve svoji lastnosti, ki jih je zagovarjal dr. Janez Ev. Krek do svoje smrti: 1. svobodo strokovnega gibanja v nasprotju s pretesno povezanostjo s stranko, ker pomeni taka povezanost nevarnost omejevanja duhovne, strokovne in strankarske interese; 2. načelo, da si more izbojevati delavstvo svoje pravice le, če bo složno, ne glede na razlike političnega in kulturnega naziranja; načelo, ki ga je dr. Krek leta 1909. prav izrecno poudarjal.

Mi mladi,

gledamo na JSZ in na njeno težavno borbo prav zato s posebno simpatijo, ker pomeni njen boj samo del velikega boja, ki ga mora izbojevati slovenski narod, del boja za notranje osvobodjenje. Šele to notranje osvobodjenje, ki bo postavilo vsakega med nami v kritičen odnos do vsakega javnega dela, brez ozira na to, kdo ga bo opravil, bo Slovence kulturno, gospodarsko in politično dozorelo in jim s tem zagotovilo neminljive položaje za narodno življenje.

Bogo Grafenauer,
za Slov. kat. akad. dr. »Zarja«.

NADŠKOFOVE BESEDE

Z velikim navdušenjem sem se udeležil vaše slovesnosti in za to sem imel več razlogov. Povedali so mi, da se bo zbrala mladina v velikem številu iz vse domovine in že zaradi tega sem navdušeno šel na to zborovanje. Ko sem bral knjižico o vašem kongresu ter prebral razprave o socialnih vprašanjih, sem se zanje navdušil, ker sem spoznal, da temelje na načelih Pija XI. Spoznal sem, da je vaša delavska organizacija — Jugoslovanska strokovna zveza na edino pravi poti! Družabni red je res krivičen, zato sem rad prišel k vam, da spoznam, kako se borite za njegovo izboljšanje. Vaša naloga je, da vsak v svoji družbi širi svoje dobre misli. Vesel sem, da ubogate papeža in da ste na pravem potu, zato: Povsod Boga! — in s tem boste koristili narodu, sebi in vsem!

(Na kongresu kršč. socialistične del. mladine v Ljubljani 10. maja 1936.)

Slovenska delavska krščansko-socialna organizacija

Delavska organizacija v krščanskem smislu nekaterih od svojega obstoja iz leta 1894. pa do danes ni bila nikdar priljubljena. Dr. J. E. Krek sam je tožil, da mu delajo nekatere osebe velike težave. Vzrok za vse mržnje je bila samostojnost organizacije. Slovensko katoliško delavsko društvo je bilo politično pa neodvisno. Vse delo je vršilo preko vodstva politične stranke. Prirejalo je shode po vseh krajih, kjer se je zdelo najpotrebnejše, sklepalo resolucije in skušalo ustanovljati razna društva. Društvo se je posebno zavzelo za splošno, enako, naravnostno in tajno volivno pravico, ki so jo v Avstriji uvedli leta 1907. Končno so se tudi konservativni, posestniški poslanci, razen liberalnih, začeli zavzemati za to zadevo, in sicer zaradi borbe proti liberalcem. Tedaj se je borba vršila skoro samo po delavskem političnem društvu, ki je v javnosti skoro osamljeno vršilo borbo in propagando za katoliške nazore, delavske pravice in javne zadeve. Pridružil se je pokojni dr. Nace Žitnik, ki je tedaj zastopal tudi obrtnike. Duša gibanja je bil odbor delavskega društva in pa dr. Jan. Ev. Krek. Dr. Krek je bil sicer odločen strankar, pa je hotel z javnim delom obrniti strankina jadra v smer krščanskega socializma. Zato je z vsjo močjo gojil združništvo, od katerega je pričakoval novo gospodarsko življenje. Posebno pri sreju mu je bilo iz gospodarskega in moralnega razloga brezpravno in od vseh zapuščeno delavstvo, ki je tavalno v temi nevednosti. Zato mu pa tudi ni bila nobena pot pretežka, in nobene težave prevelike za potovanje v razne delavske kraje. Pa tudi delavsko društvo je storilo več kot svojo dolžnost. V Ljubljani so smatrali »meščanje« in tako imenovani »boljši« delavce za malo vredne in surove ljudi, delavke pa za počestne »fige«, ki niso vredne imena. Delavci, izvzemši nekaterih rokodelcev, so bili izključeni iz dostojne družbe. Celo nekateri rokodelci in trgovski pomočniki so se sramovali občeovati z navadnimi delavci, ker so se smatrali za višji stan. Delavstvo je bila neka omrzena kasta kulijev. Ni čudno, da so to čutili delavci in zasovražili vse, kar je bilo malo čedneje oblečenega. Društev ni bilo. Par socialnih demokratičnih društev, v katerih so bili včlanjeni rokodelci, niso vplivala na delavstvo; tako tudi ne Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov, ki je bilo omejeno le na rokodelce. V takih razmerah se je pričela prava krščansko-socialistična delavska organizacija, ki je imela proti sebi »napredne svobodnjake«, socialne demokrate, pa tudi precej »katoliških« slepcev, ki niso videli niti koraka pred seboj. Tudi kmetje so bili proti, češ, sedaj bodo pa delavci dražji. Toda po vztrajnem delu društva so se razmere začele čistiti in boljšati. Delavska zavest se je širila, krščanska misel krepila, veselje do društva je raslo, društveni prostori so bili vsak večer polni; delavci so čitali liste, razpravljali o raznih stvareh in se bodrili za skupno delo. Tedanji marksisti, kolikor jih je v Sloveniji bilo, so bili zelo radikalni in živahni. Kako je bilo tedanje Katoliško delavsko društvo samostojno, priča dejstvo, da je l. 1906.

postavilo nasproti dr. Šusteršiču, ki ga je kandidirala stranka, lastnega kandidata za državni zbor, namesto umrlega poslanca Kluna. Jasno je, da je to dejstvo provzročilo precej hudo kri. To je bilo pa potrebno, ker delavstvo ni nikomur zaupalo. Društvo samo bi ne povzročilo razdora, ko bi se ne bila zgodila napram dr. Žitniku velika krivica. Nasproti tej krivici je pa nastopil del društva z lastnim kandidatom. Društvo si je ustanovilo tudi svoje pevsko društvo »Zvon«, ki so ga pa zvonovci podarili napredni stranki. V teku časa se je ustanovilo precejšnje število delavskih društev po raznih krajih. V Ljubljani je pa nastala »Krščanska socialna zveza«, ki je bila nepolitična, in je zbirala za člane tudi mladoletne delavce in delavke. Tobačno delavstvo je imelo svoje podporno društvo, ki je imelo nad 1800 članov.

ženske so si ustanovile svoje društvo za delavke, bile so po večini tobačne delavke. Tobačno podporno društvo je zelo veliko storilo za tobačno delavstvo. Kako se je delalo, je dokaz tudi izjava tedanjega generalnega direktorja tobačne režiije na Dunaju. Pisu tega članka je ob priliki nekega posredovanja rekel: »Die Schlange dieser Bewegung ist in Laibach.« (Kača tega gibanja je v Ljubljani.) S tem je mislil na društvo tobačnega delavstva, ki se je krepko zavzelo za članstvo. Leta 1909, je bila ustanovljena Jugoslovanska strokovna zveza, ki je kmalu v strokovnem smislu osredotočila slovensko krščansko delavstvo. JSZ je delavsko gibanje uvajala na sindikalno pot strokovnih organizacij. Sicer so že prej nastala nekatera strokovna društva, ali kake vidne medsebojne zveze ni bilo; zaradi tega je postala strokovna zveza za krščansko delavstvo nujna in potrebna. V interesu delavstva bi se delavske strokovne zveze nikdar ne smele deliti po

raznih nazorih. Toda socialna demokracija je tedaj svoje brezverske nazore zanašala v vse vrste, zato je bilo iz tega stališča potrebno, ustanoviti lastno krščansko strokovno zvezo.

Rojstvo JSZ je prav za prav pri Devici Mariji v Polju, na dvorišču gostilne Dimnik, ob ogromnem številu delavcev in delavk in navzočnosti dr. Jan. Ev. Kreka. JSZ je imela spočetka razne predsednike iz vrst inteligence, ki so bili prijatelji delavstva ter so tudi marsikaj dobrega storili. Toda zveza ni mogla tako napredovati, kakor je bilo potrebno. Razširila se je polagoma po Sloveniji, in je šla tudi v druge zemlje, posebno na Hrvaško. Umrli Miha Moškerc si je pozneje kot predsednik in agitator pridobil za zvezo mnogo zaslug. Ko je zveza prišla v upravo delavcev samih, je začela rasti; raslo pa je tudi nasprotstvo političnih prvakov. Delavec, pokori se pod jarmom politične stranke tudi v tvojih čisto stanovskih zadevah. Nič naj te ne briga, ali se za telo kaj stori ali ne. Nič naj te ne briga, ako se tvoj zaupnik pogaja za interese bogatašev. Samo lepo molči! Toda delavstvo ni bilo slepo, ni hotelo biti samo orodje drugih, temveč je uvidelo, da je v gospodarskih zadevah izročeno samemu sebi, in je potom Jugoslovanske strokovne zveze vršilo živo borbo s kapitalizmom, kar je še huje udarilo nekatere ljudi, ki so vanj zaljubljeni.

Na tem mestu si upam trditi resnico, da je bila nekaj časa nosilka in stvarnica bivše S.L.S. delavska organizacija, ki je po vsej Kranjski prirejala shode v zvezi z dr. Žitnikom. Dr. Krek, dr. Žitnik in člani delavske organizacije, so se razlivali po vseh krajih in oznanjevali krščansko-socialni način gospodarstva. Sam sem bil navzoč na več kakor 1000 shodih na Kranjskem, Primorskem, Koroskem, na Štajerskem, Hrvaškem in drugod. Koliko pa dr. J. Ev. Krek in Žitnik? Kje so seje in posvetovanja? Kje razni razgovori z ljudstvom? Kje razna posredovanja itd.? Res je, da so tudi drugi pomagali, ali temelj socialnem delu je izšel po Kreku iz katoliške delavske organizacije za vse delovne stanove in dobrohotno inteligenco. Tako lahko gledamo s ponosom nazaj na organizirano krščansko socialistično delo v našem narodu, ki ga je vršila z božjo in Krekovo pomočjo krščanska delavska organizacija med Slovenci.

Naj velja ta spominček članom krščansko socialistične Jugoslov. strokovne zveze, kot vzpodbuda k edinosti, močatosti in poštenemu delu!

V poštenem delu je uspeh in zmaga!

Jož. Gostinčar, minister v p.

Predstavljati si moramo, da ne delimo delavcem milosti ampak pravice

Dr. J. Ev. Krek na I. slov. kat. shodu v Ljubljani

Vloga krščanskega socializma pri Slovencih

Po časovnih in zunanjih vidikih so-deč, bi človek dejal, da je bil slovenski krščanski socializem — tako kot tudi drugod po svetu — le reakcija na prodirajoči kulturnobojni marksizem. Kot takega so si ga morda tudi zamislili njegovi pobudniki. Danes po 45. letih pa lahko trdimo, da je krščanski socializem izvršil in še vrši mnogo več, kot pa je bila njegova prvotna naloga: ohranjevati delovne množice v okrilju Cerkve. Krščanski socializem je prav šele tekom zadnjega desetletja dobil svojo pravo mesto: postal je nositelj slovenskega narodnega odpora, slovenske socialne pravde, politične demokracije; postal je pobornik idej, za katere je sicer vedno gorel, toda ni bil njihov polnpooblaščen zastopnik. Težki časi našega naroda za njegov življenjski obstanek, borba za individualne politične in socialne pravice, so naprtilo po Krekovi smrti krščanskemu socializmu tudi te naloge, da jih zastopa po pošteni in ravni poti. Tako se je dogodilo, da je krščanski socializem pri Slovencih še živ in vsako leto krepkejši in tudi potem, ko je enaka tvorba skoraj že povsod drugod propadla. Le pri Slovencih krščanski socializem od leta do leta popolnejše staplja svoje poslanstvo in poslanstvo svojega naroda v skupno celoto.

Ko človek iz zatija in odmahnjenosti opazuje notranjo silo in neprenehano rast slovenskega krščanskega socializma, se ne more temu čudežnemu žitju nikdar dovolj načuditi. Včasih sem gledal v Dalmaciji smokvino drevo, ki je bohotno poganjalo in rodilo naravnost iz skale. Prav takšen se mi zdi naš pokret.

Imeli smo voditelje in prijatelje. Vse pa nam je pobral hlad, ki sedaj veje od noči našega časa. Kdo bi tudi vztrajal pri nas, saj si ne more obetati plačila za svoje prepričanje ali celo »naš« svetovni nazor. Tako in zato smo postali »mlačni kristjani« in »premalo katoličani«. Ob takih prilikah se spomnimo na siteda, samozadovoljnega in edino pravičnega farijeja in kar nič več nismo nesrečni v vlogi zaničevanega cestnarja.

Brez vsake gmotne podlage, prav res iz skale rastemo, se razvijamo in živimo, brezdomni siromaki. Prav to je pa naše bogastvo. Ničesar drugega ni med nami in našim narodom kot čista, še nikoli izdana ljubezen. Nimamo delnic, nimamo tovarn, nimamo gozdov, zato pa uživamo polno ljubezen do svoje svobode in do polne svobode svojega naroda. Tudi ne mislimo več na prednosti in svoboščine svojega stanu. Vse to, četudi bi morda kdaj koli dosegli, bi nam bilo premalo.

Ali je vse to že krščanski socializem? Ljudje božji, ne lovimo se okrog imen! Danes nam ne gre za mehove, do vina nam je. Piti hočemo mi, piti hoče vse slovensko delovno ljudstvo, kajti suša vlada že polnih 10 let. Zeja, prava duhovna zeja vlada v naši domovini! Kaj bi se potem pripravili za mehove, ki so že desetletja prazni. Če govorimo o krščanskem socializmu, poudarjamo vedno ono, kar je skupno dobro in opuščamo vse, kar bi utegnili razdvajati rodne brate in delovne tovariše. Toda več važnosti kot na besede polagamo na dejanja. Konec koncev zahteva humanost enako dejanje, bodisi da izvira iz zakona o človeških pravicah, sklenjenega v viharni noči revolucijskega konventa, ali pa da izvira iz ljubezni otrok božjih, ki je bila potrjena in zapečateneta na Golgoti. Če ne mislimo na nič drugega, se moramo najti na istih brazdah in v prvih črtah. Če so imeli s krščanskim socializmom postranske načrte, danes teh ni več; če je kdo škilil na stranpota, se mu to danes pri nas več ne izplača. Tak je naš krščanski socializem, tako je krščanski socializem postal nov meh za novo vino. Tako počasi bolj z dejanji kot z besedo, bolj z muko in trpljenjem kot z nastopi ustvarjamo novo družbo. Tako smo postali mali, a neutrudljivi zidarji, mi svobodni brezdomci, zidarji skupnega velikega svobodnega doma vsega slovenskega delovnega ljudstva. Taka je naša sedanja in bodoča vloga, taka je vloga krščanskega socializma pri Slovencih.

Dr. Tomaž Furlan.

Najčistejša belina je RADIOION belina

JSZ — čuvarica Krekove dediščine

Z letošnjim občnim zborom naše »Jugoslovanske strokovne zveze« je združena tudi skromna proslava 45-letnice ustanovitve krščanskega socialnega gibanja in 30-letnica Jugoslovanske strokovne zveze same. Pomemben jubilej ne le za članke JSZ, ki se ga bodo spomnili na občnem zboru svoje matice, ampak pomemben tudi za ves slovenski narod.

Ime dr. Janeza Ev. Kreka je s tem gibanjem tako ozko zvezano, da ime že samo označuje gibanje. Kadar koli kdo imenuje ime dr. Kreka, ga označi kot velikega preporoditelja slovenskega naroda pa bodisi v narodnem, kulturnem, socialnem ali katoliškem smislu. Saj je prav v tem gibanju postal Krek velik in spomin na njega živi še v slehernem slovenskem srcu. Z velikim spoštovanjem ga bodo imenovali v vseh slovenskih rodovih in prišel bo gotovo čas, ko bo to ime še veliko večje središče slovenskega življenja kot danes, ko je moderni čas odmaknil slovenski narod od pravega Krekovega duha. Le spomin na njega samega nam kaže še vedno duhovno zvezo med njim in današnjim človekom, čeprav počiva že nad 20 let na ljubljanskem pokopališču.

Krekov duh — duh krščanske pravičnosti, duh pravega dejavnega katolištva — pomeni neprestano borbo za človeka in njegovo dostojanstvo v luči Stvarnika samega. Čim bolj se oddaljujemo od teh večnih resnic krščanstva, čim bolj se prilagajujemo nestalnim razmeram, tem bolj se oddaljujemo od dr. Janeza Ev. Kreka. Ko bomo docela spoznali napačno pot današnje življenjske poti, se bomo zopet pričeli približevati duhu dr. Kreka in zopet nam bo on postal vodnik v srečnejšo duhovno in življenjsko dogajanje in ustvarjanje.

Le edino »Jugoslovanska strokovna zveza« — strokovna organizacija malega človeka slovenskega naroda — je po svojem duhu, hotenju in delu

ostala na poti dr. Janeza Kreka. Z velikim idealizmom slovenskega krščanskega delavca, ki izvira prav iz globine njegovega srca, je bila JSZ ohranjena pri življenju. V njej pa je bil ohranjen tudi dr. Janez Ev. Krek tak, kot je bil z vso svojo miselnostjo in neutrudljivim delom za srečo slovenskega naroda med nami.

Ko letos praznuje JSZ obletnico ustanovitve krščanskega socialnega gibanja in svojo tridesetletnico, lahko z mirnim srcem gleda na svojo preteklost kot čuvar Krekove duhovne dediščine. Prepričani smo lahko, da jo bo ta delavski idealizem, ki jo je ohranil do sedaj, ohranjal tudi v naprej in jo slej ko prej ponovno izročil neomadeževano nazaj vsemu slovenskemu narodu, ki se bo z njo notranje obogatil. S Krekovo duhovno dediščino v srcu bo tako slovenski narod šel svoji lepši bodočnosti nasproti, hvaležen »Jugoslovanski strokovni zvezi«, zvesti čuvarici velikega narodnega zaklada.

Zumer Srečko, predsednik JSZ.

Mladina v Jugoslovanski strok. zvezi

Mladega človeka pritegniti v strokovno organizacijo je kaj težko. Tu mislimo seveda predvsem na pravo delavsko organizacijo, ki človeku ne more nuditi nobenih ugodnosti, razen onih, ki si jih pribori in mu potem koristijo pri njegovem dnevnem opravku. Drugače je pa sitna reč vedno le razpravljati o življenjsko važnih zadevah, intervenerirati, pobirati članarino in brati idejne in strokovne članke. Da mlademu človeku na splošno ni do tega, ima pač največ zaslug današnja družabna vzgoja, ki po ovinkih nudi mlademu človeku igre, šport, telovadbo, plehke debate, tekme in nastope. Ne mislimo vsega tega podcenjevati, trdimo pa lahko, da je vse to v veliki meri krivo, da mlad človek nima niti volje kaj šele podlage za razmišljanja o tem, kako živi doma, kako je z delavskim življenjem v tovarni, da bi razpravljali o mezdah, o raznih delavskih zakonih in podobno. Tako se torej ne moremo čuditi, če pride v telovadnico slabo oblečen delavec ali na oder od dnevnega dela zgaran kmečki sin zato, da najde razvedrila. Delavska zbornica, strokovne organizacije, razni zakoni so zanj, če ne nekaj popolnoma neznanega, pa vsaj odvratnega.

Vendar pa so neštete krivice, ki se gode delavstvu vsaj pri nekaterih mlajših, vzbudile zanimanje za delavčev položaj, pa naj si je to bilo razmišljanje o delovnem tempu, o mezdah in izdatkih, o zdravstvenem stanju delavcev, o odpovedih, o neštetihih onih, ki nimajo nobenega pravega služka. To in še marsikaj so vsakdanje zadeve, ki začno najprej zanimati delovnega človeka. To so vprašanja, ki čakajo rešitve, vprašanja, na katera je treba odgovoriti.

Kljub vsej važnosti se zdi to mlademu človeku skrajno zoporno, a naposled ga vprašanje le tako pritegne nase, in danes število tistih, ki se te važnosti zavedajo, ni več majhno, da ga popolnoma zavzame. Le škoda, da jih je k temu prisilil položaj in ne

spoznavanje današnjega nereda in volja, ki išče rešitve iz nje.

Tako nekako je pač moralo biti tudi vsa leta v naši »Jugoslovanski strokovni zvezi«. Tu je razlika celo v tem, da poedinci namenoma odvrta mladega človeka od našega gibanja. Toda vse to nima uspeha. Danes ni več najti toliko tiste zoprne mladosti in vsaj kar se tiče dela po skupinah JSZ lahko trdimo, da je precejšnji del dela prevzela tudi mladina, ki si je ob svojih starejših tovariših navzela dovolj volje do stvarnega dela, obenem pa še ideje, ki jih je zapustil Krek. Kakor je bilo prizadevanje starejših tovarišev, od ustanovitve pa do danes, trudapolno, kakor je bilo težavno ohraniti čisto krščansko socialistično gibanje pred vsem, kar bi mu moglo škodovati, kakor je bilo treba brez mejnega truda, da se je uveljavilo naše gibanje v širokih slojih slovenskega naroda, prav tako pomembno za čas, ki prihaja, je delo mladine v vrstah Krekovih borcev. Predvsem je važno, da ta mladina prihaja v JSZ delati! Najprej prične spoznavati temelje krščansko-socialističnega gibanja, ki ima dolžnost graditi boljše bodočnost. Pri vsem tem je važno, da ve mladi strokovničar za pota in sredstva, ki naj jih uporablja. Zato spoznava do podrobnosti ves zavožen družabni sistem, ga primerja z nauki Cerkev in Kreka in stori potrebne zaključke, ki jih skuša potem za vsako ceno uveljaviti. Se več! Spoznava zavoženi sestav in na podlagi pravice in poštenja, ki je v polni meri temelj našega gibanja, si prizadeva vsak dan zboljševati svoj položaj celotnega delovnega ljudstva. Potem delo za upostavitve reda in poštenja, ki bi ga na kratko lahko očrtali s stavkom: Delovnemu človeku enakopraven položaj! S tem je povedano mnogo. Predvsem, da delavec tega enakopravnega položaja nima! Da je

odrinjen prav od vsega, kjer bi se moral in kjer ima pravico se udeleževati! In vendar ga odvajajo od občine pa vse do parlamenta. Ne moremo reči drugega, kot da je vse to delo našega najhujšega nasprotnika — in to je kapitala. Kdo

drugi naj bi tudi imel interes za odstranitvijo delavstva? Kdo neki je najbolj vesel, da stoji svobodno delavstvo ob zidu in da se ne more ganiti?

Delovnemu človeku enakopraven položaj! Zato je treba trdega dela, dolgotrajnega dela! Pa nič zato! Mlademu človeku v našem gibanju tudi ne manjka vztrajnosti.

Morda v vseh pet in štirideset letih življenja naše JSZ ni imelo toliko pomena kakor zadnja leta. Človeku se zdi, da stojimo pred velikimi odločitvami, da delovno ljudstvo čaka uresničenja svojih zahtev. Mogoče, da je to prenačeno, mogoče tudi, da bo treba še marsikaj prestati, toda gotovo

Križ in kladivo

Delu čast!

Delati je človeku dolžnost in ta dolžnost veže vsakega, ki more delati. Dokler more, je dolžan delati sleherni človek, kajti jasno je, da je zato prejel duševne in telesne sile od Boga, da jih uporablja. Zato je nespametno misliti, da bo kedaj na zemlji mogoč raj brez dela. Delo je bilo namreč tudi v raju potrebno.

Sramotno in nečloveško pa je, če kdo ljudi zlorablja kot blago za dobiček, ter jih ne ceni višje kakor toliko, kolikor premorejo s svojimi mišicami in močmi. Gospodarstvo je tu zaradi človeka in ne človek zaradi gospodarstva. Zato je gospodarstvo sicer lahko naravnano na dobiček, toda ta dobiček mora razdeljevati pravičnost.

Delo, ki bi imelo biti človeku v veselje in zabavo, je po grehu prvih staršev postalo težak jarem, ki je zvezan z grenkostjo in težavo. Zato je razumljivo, da se mnogi skušajo odtegniti težavam dela in si brez truda pridobiti njegove sadove na račun tistih, ki delajo. Naravno je, da je zaradi tega nastala borba za pravice do sadov dela.

Poedinec v tej borbi podleže, zato je nujno potrebno združevanje, ki je utemeljeno v naravnem pravu človeka in nihče nima pravice tega zabranjevati.

Cilj te borbe je, čim več dobrin za telo: to je zdravje, primerna hrana in obleka in stanovanje, zdrave delavnice, dovolj počitka, možnost ustanovitve družine, z eno besedo vse dobrine, ki jih potrebuje človeško telo, da more dobro uspevati. Dalje čim več dobrin duha: vse kar potrebuje človeška duša glede izobrazbe in kulture, vse kar potrebuje v verskem oziru. In končno čim več dobrin v gospodarskem oziru: toliko lastnine, kolikor je človek po svoji naravi

vo je, da sta miselnost in volja vseh tako živa, plodonosna in cvetoča, kot še nikoli! Ob 45-letnem jubileju naše skupnosti podajamo mladi krščanski socialisti vsem svojim starejšim tovarišem roko v zahvalo, da so Krekovo delo ohranili, ga razširili in pustili novemu rodu. Danes stojimo mi vsi kot živ trden zid v posmeh slabotnim, v bodrilo ostalim in v znamenje novih časov.

Krščanski socialisti!

Krek je rekel predvsem slovenskemu delovnemu človeku, da je seme izkrvavelega naroda. Danes mu povemo, da smo postali v znoju mogočna rast in da smo izvejali plevel.

Krščanski socialisti!

Povejte danes vsakemu in vsem: tu smo in po božje in človeško imamo pravico do obstoja!

Naj nas obsojajo, naj nas oklevetajo — mi mladi krščanski socialisti bomo stali ramo ob ramo z našimi starejšimi tovariši v obrambi naših načel, za zmago našega gibanja!

Jožko Jurač.

Država nima nobene pravice omejevanja, razen, če bi bila vsled tega v nevarnosti poštenost, pravičnost ali državna blaginja.

Temelj delavske organizacije je pravičnost — ki daje vsakemu, kar mu gre in ki izvira iz ljubezni — in ljubezen, ki pravico dopolnjuje.

Simbol pravičnosti in ljubezni je križ, in simbol dela je kladivo. Atom.

Jugoslovanski strokovni zvezi ob jubileju

Kot dolgoletni delavec v vrstah JSZ, moram JSZ ob 45-letnem jubileju in po njej vsem neomajnim in kremenitim borcem krščanskega socialističnega gibanja, predvsem pa današnjemu načelstvu, najiskrenejše čestitati. Težke borbe, kakršne preživlja naša JSZ že ves čas od svojega rojstva, so zmogni voditi res le samo kremeniti značaji. Mnogo smo preboleli in nič nas ni ustrašilo, zato zremo tudi danes, ko nas je napadel tisti, ki bi pač moral biti z nami, ali vsaj nam najbližji, junaško v prihodnje dni. Dobro vemo, da se mora velika ideja mnogo boriti, da pa mora tudi mnogo odpustiti in sprejemati vse v pravem gledanju. In prepričan sem, da je z našo JSZ tako! Zato tovariši pogumno v bodočnost s Krekovo idejo v srcu. Bodimo ponosni na svojo resnično svobodno delavsko strokovno organizacijo JSZ in zvesto se borimo z njo za svoje in vsega delovnega ljudstva pravice.

A. Diacci, rudar.

„Z Vami je pravica“

Strokovna delavska organizacija mora biti popolnoma samostojna in neodvisna od kogar koli. Kajti delav-

ska strokovna organizacija je samopomoč v združenju delavstva za izboljšanje njegovih gospodarskih in socialnih razmer in za pripravljane novega, bolj krščanskega in pravičnega družabnega reda v duhu nauka katoliške Cerkev. V teh načelih smo mi krščanski strokovničarji neizprosni in se ne umaknemo nikomur niti za korak. Zakaj prav v tej samostojnosti in neodvisnosti je naša moč in sila. Brez svobode in neodvisnosti — krščanske strokovne organizacije ni! Krščanske strokovne organizacije danes niso več mladostniki, ampak so dozorele v zrele in razumne moške, ki sem in tja potrebujejo le moškega nasveta, ki pa ne morejo prenesti, da bi njihova dejanja vodili kaki nezaželeni skrbniki.

Tovariši, ki vodite procvitajočo Jugoslovansko strokovno zvezo, naj vam kljub težini dni ne upada pogum! Saj so za vami tisoči discipliniranih strokovničarjev in strokovničark, a bodite uverjeni, da so z vami tudi vsi krščanski strokovničarji v drugih državah. A z vami je še nekaj več, z vami je tudi pravica!

(P. J. Serrarens, glavni tajnik »Mednarodne zveze krščanskih strokovnih organizacij« in senator v Utrechtu, na občnem zboru JSZ leta 1936.)

Bodoče delo v JSZ

Tovariš urednik! Naročil si mi, naj napišem za »Delavsko pravico« svoje poglede na bodoče delo v strokovni organizaciji.

Spričo razmer in položaja, v katerem se nahajamo, to ni prav lahko. Vendar nekaj se gotovo da povedati, pa če tudi so razmere zelo temne in nejasne.

Strokovno oziroma tarifno delo v strokovni organizaciji je bilo in bo ostalo zelo komplicirano. Tu se namreč začne križati dvoje interesov: interesi dela in interesi kapitala. Delo, to so delavci, terjajo za svoje delo pošteno plačilo — kapital oziroma tisti, ki so v tovarno vložili denar, pa hočejo zopet imeti kar večji dobiček. Borba je zelo neenaka. Kapital porabi vsa pota in sredstva, da delavcem onemogoči največkrat tudi take zahteve, ki gredo samo za tem, da si delavstvo ohrani svoj borni zaslužek. To more preprečiti samo dobro organizirana skupnost, to je strokovna organizacija. Kjer je delavstvo dobro organizirano, v svojih akcijah oziroma zahtevah po izboljšanju plač, tudi uspe, kjer tega ni, propade. Mnogi delavcem celo očitajo, da njihove strokovne organizacije prinašajo gospodarstvu škodo in jih je treba zato čimprej ukiniti. Ako to prav razumemo, ne gre tu za škodo v narodnem gospodarstvu, pač pa za koristi — kajti v kolikor delavci več prejmejo za svoje delo in si izboljšajo svoj gospodarski položaj, v toliko je tudi večja kupna moč širokih plasti naroda.

Da to trdijo delodajalci, je povsem razumljivo. Tako je slično zahtevo postavila centrala industrijskih korporacij, ki pravi, da je nujno potrebno onemogočiti in preprečiti štrajke in slične akcije, ker le-te motijo zdrav napredek in razvoj gospodarstva. Vsi točno vemo, da se za temi besedami skriva nekaj več in to ni govorjeno iz ljubezni do naroda in države, marveč iz ljubezni do dobička. To borbo oziroma pravico je zato treba onemogočiti. Takih misli, da je sožitje med delom in kapitalom mogoče brez vsakih trenj in borb, so danes polni tudi novodobni delavski voditelji. Da! Tudi

jaz sem prepričan, da je to mogoče. Toda ne v takem gospodarskem sistemu, kot ga imamo danes. Tu pa mora v prvi vrsti storiti svoje država.

Pa ne samo to, v našo družbo bi bilo treba prinesiti več krščanskega duha. Tega namreč očitno manjka! To opazim tudi pri pogajanjih, ko gre za izboljšanje delavskega položaja v posameznih podjetjih. Pri tem so vsi podjetniki enaki, naj bodo lastniki še tako krščanski ali pa judovski, vsi brez razlike ne dajo večjih tudi brez precej ostrih borb ničesar.

Zato bi bilo potrebno naše javno in zasebno življenje pokristjaniti. To bi bil namreč največji korak k pravemu sožitju med delom in kapitalom. Drugo je pa vprašanje soudeležnosti delavcev pri oblasti, da bi tako napram gospodarskim krogom postali enakovredni faktor — tudi v tem oziru.

Pogledi na bodoče strokovno delo torej niso rožnati. Živimo na prelomu časa, ko se tudi pri nas porajajo nove ideje in načini dela. Pri tem bo slej ko prej imela tudi strokovna organizacija važno poslanstvo. Dvigati delavsko zavest in vzgajati delavstvo, da se bo svojih pravic, pa tudi dolžnosti do družbe zavedalo, je dolžnost svobodnega sindikata. Če je namreč strokovna organizacija poklicana v življenje, da brani in se bori za boljši košček kruha, bi to, če bi ne bila tudi vzgojna, bilo le gol materializem.

Zato je tu treba tudi nekaj več; gre namreč za oboje: za telo in dušo. Posebno za nas mora biti to največje važnosti, ker se prištevamo h krščanskemu svetovnemu nazoru.

Ako tedaj delavstvo hoče v bližnji bodočnosti kaj pomeniti, mora svoje sile združiti v svobodni delavski strokovni organizaciji, ki črpa svoje ideje iz krščanstva, ker le to mu edino more dati polno poročilo in zagotovilo, da bodo njegovi interesi varovani, kakor je to ne samo v človeških, marveč tudi v božjih zakonih zapisano.

Jožko Rozman,
strokovni tajnik JSZ.

Strokovničar ob jubileju

Ko smo prihajali iz svetovne vojne in zapuščali vojaške suknje, smo se začeli odločevati za naše bodoče življenje. Marsikako podjetje je tisti čas oživel. Tudi rudnik Huda-jama, ki je skoro 30 let počival, je začel ponovno obratovati. Ko so začeli peti krampi in lopate, ter rožljati jamski vozički, je delavstvo tudi začelo razmišljati o organizacijah. Mi smo se začeli zbirati ter smo osnovali skupino Jugoslovanske strokovne zveze. Malo nas je bilo, večinoma mladi in neizkušeni. Mnogo zbadljivk je padlo na naš račun, težko je bilo naše življenje.

Na zunaj, v javnosti nismo mogli prva leta priti do večjega vpliva. Tembolj pa smo se notranje izobraževali in utrjevali. Sestanki, predavanja in razglabljanja, kako delovati, da bo pokret raste, vse to nam je noč in dan rojilo po glavah. Pridno smo se posluževali časopisov, knjig, brošur in okrožnic. »Naša moč«, »Socialna misel«, »Socializem« (spisal J. E. Krek 1901), »Odlomki socialnega vprašanja« (Gosar), »Strokovna organizacija« (Komlanec), »Za krščanski socializem«, ti in temuprimerni pripomočki so nam bili dušna hrana. Za romane in šund nismo imeli časa. Veselice in plesi so nam bili tuji.

Ko smo imeli osnovne pojme o organizaciji ter o delovanju za dobrobit delavstva, smo začeli prodirati naprej;

ne z močjo, ne s silo, ne prijateljstvom mogočnih, ampak z dobrohotno besedo in z ljubeznivimi dejanji. Prišli so še hudi potresi, toda zmagovali smo. Zmagovali zato, ker nismo psovali onega, ki nas ni razumel, ampak smo delali tako kot pravi sv. pismo: »Če je sovražnik lačen, daj mu jesti, če je žejen, daj mu piti...« To se pravi: če je bilo treba nasprotniku pomagati, smo radi storili, ne da bi iskali povračila za to.

Ves čas našega udejstvovanja smo se prav dobro zavedali, da je JSZ krščanska strokovna organizacija. Ako bi ne imeli te zavesti, bi pod težkimi razmerami, v katerih smo se nahajali, mogli prva leta podleči moči, marksističnih, pozneje pa terorju nacionalnih organizacij. To se ni zgodilo, kar pomeni, da imamo popolno pravico do obstoja. Dobro smo se zavedali tudi, da ni dovolj, boriti se samo za materialne dobrine, ampak je nujno tudi notranje vzgojiti in preobraziti človeka. Nismo se sramovali Kristusovih načel, ampak smo se prav v težkih dneh spominjali Njega, ki so mu farizeji pripravili najsramotojšo smrt. Tudi nam, krščanskim strokovničarjem, tudi naši JSZ moderni farizeji želijo smrt. Mogoče je uničiti zunanost, a naše notranje prepričanje ostane. Res je danes težko vztrajati nesebičnim, značajnim in neomahljivim borcem, toda potrebno je. Saj je danes bolj kot kdaj koli resnica, kar je Jan. Ev. Krek zapisal v »Socializmu« in kar

najdemo v Delavski okrožnici Leona XIII.: »Dobičkazeljna sebičnost potiska v kot idejo pravičnosti. Vsak se raje sam zase skozi življenje, kakor ve in zna. Čim več jih odrine, tem bolje zanjo. Ne meni se, da jih morda veliko število pomandra in pohodi na svojem potu, da je le njemu cesta široko odprta...« Nekateri se skušajo povzpeti s hinavščino, hlapčevstvom in klečeplazenjem. Komur je to tuje in odvratno, ga smatrajo za bedaka. In če je kje še kaj poštenosti, če kje živijo značaji, ki jim je hlapčevstvo odvratno, je to v Jugoslovanski strokovni zvezi. Zato bo JSZ kvas za bodoče delovanje. Zakaj tu ni mest za korita. Kdor prihaja v JSZ, kdor v njej vztraja, mora biti pripravljen na žrtve.

Kadar navajajo katoliške liste, našo »Delavsko pravico« prezro. Ako govorijo o katoliškem občestvu med Slovenci, nas izločajo.

potem se zna res zgoditi, kar v ožjem krogu naš tovariš Srečko Žumer z velikim optimizmom poudarja: »Tovariši boste vi-

Do naših krajev

Zveza kovinarjev

Jesenice. Te dni je stopil v pokoj naš dolgoletni član in večkratni odbornik tov. Anton Ravnik. Zaposlen je bil pri KID polnih 40 let in je bil vseskozi zaveden strokovničar. Želimo mu, da bi dolgo užival težko zasluženi pokoj!

Odbor.

Zveza tekstilcev

St. Vid nad Ljubljano. Pred kratkim smo že sporočili, da smo delavci in delavke v podjetju »Stora« vložili predlog za sklenitev kolektivne pogodbe. JSZ nas je pa obvestila, da odklanja vodstvo sklenitev pogodbe, češ da je član Zveze delodajalcev tekstilne stroke in da naj predložimo tej zvezi svoje predloge. Mi pa povemo vodstvu tole: Vsak dan doživljamo, da smo odgovorni za svoje delo le predpostavljnim iz tovarne. Se nikoli nas ni klical na odgovornost kdo od Zveze združenih delodajalcev. Izjavljamo odločno, da nimamo in nečemo imeti nobenega opravka s to zvezo. Čudno je, kako hitro se najdejo skrivališča, če gre za koristi delavstva. Sedaj ne zadostuje več Zveza industrijev, napravili so si še novo zvezo. Seveda čim več zvez, tem močnejši smo, tako menijo gospodje. Kakšen odgovor naj bo od nas? Zahtevamo, da napravi centrala potrebne korake in pouči vodstvo tovarne, da ne priznava v tem pogledu tiste Zveze delodajalcev, ampak zahteva, da se obravnava zadeve delavstva z vodstvom tovarne. Prepričani smo, da ravna tovarna tako zaradi tega, ker meni, da je delavstvo nezavedno in nesposobno akcije v dosego svojih pravic. Skratka menijo, da je delavstvo že dovolj razbito. Zaradi tega so podpirali tudi načrt, da bi se ustanovila v tovarni še ena delavska strokovna organizacija. Na nas je, da vodstvu pokažemo, da se je v svojih računih pošteno uredilo. Zaradi tega se moramo prav vsi do zadnjega organizirati v JSZ. Ker le na ta način bomo najbolj nazorno pokazali vodstvu tovarne, da se ne bojimo borbe, ampak da smo na njo temeljito pripravljani. Zivela borba!

Zveza rudarjev

Trbovlje. V ponedeljek 12. junija ob 5 popoldne se bo vršil članski sestanek naše krajevne skupine rudarjev v prostorih tajništva na Vodah. Na

deli, iz naše JSZ bodo rastle še čudeži. In marsikdo, ki nas danes obsoja, nas bo čez leta vesel! Da, mi smo prepričani, da bo tako, zato smo samozavestni in kljub trpljenju in psovkam, ki padajo na nas, veseli.

Če pregledujemo spise, ki sem jih uvodoma navedel, one ki so izšli pozneje in tudi današnje dni, razvidimo iz tega, da se JSZ zaveda, da je njen ustanovitelj nepozabni dr. J. E. Krek. Povsod je poudarjeno krščansko načelo, svoboda delavske strokovne organizacije in demokratična smer. To se mi zdi važno poudariti ravno sedaj, ko krščanska delavska strokovna organizacija v Sloveniji obhaja 45-letni jubilej.

Mi strokovničarji moramo k temu jubileju doprinesiti svoj dar — obljubo, da bomo vztrajali, pa naj bo to še tako težko. Naše geslo bodi: Naj nas ljudje hvalijo ali grajajo, storimo svojo dolžnost, storimo to, kar nam narekuje vest.

A. Lešnik, rudar.

dnevnem redu bo poročilo o sklenjenem dodatku h kolektivni pogodbi. Vse člane vabimo, da se sestanka udeležijo.

Zveza lesnih delavcev

Stahovica. V nedeljo 18. junija bomo imeli članski sestanek v prostorih Franca Erjavška v Stahovici. Vabimo vse članstvo, da se sestanka v polnem številu udeležijo. Udeležba sestankov je namreč merilo delavske zavednosti — zato pridite vsi! Pride tudi zastopnik centrale.

Zveza stavbincev

Vrhovci. Opekarje in vse druge ponovno obveščamo, da Splošna posojilnica zelo lepo napreduje. Vloge se stalno dvigajo. Delavci, ki so prej nosili svoje prihranke v »Cebelice«, so si premislili in sami izračunali, da je boljše, da se jim denar obrežuje po štiri odstotke, kakor pa da bi ležal mrtve. Vidijo tudi, da Splošna posojilnica daje prav delavcem ugodna posojila in da imajo tisti, ki denar vložijo, prednost takrat, ko želijo dobiti posojilo. Delavski denar naj gre samo v delavske hranilnice. Kolikor ste delavci zavedni — toliko ste tudi upoštevani.

UREDNIKOVA POŠTA

Ker slavi naša JSZ 45 letnico svojega obstoja, sem objavil le najnujnejša sporočila in obvestila. Vse ostalo gradivo sem odložil za prihodnje število. Toliko v sporočilo vsem sodelavcem in dopisnikom. Urednik.

Gorje vam, slepi vodniki, ki pravite: Če kdo priseže pri templju, ni nič, če pa kdo priseže pri tempeljskem zlatu, je vezan. Neumneži in slepci! Kaj je vendar več, zlato ali tempelj, ki zlato posvečuje? In če kdo priseže pri oltarju, ni nič, če pa kdo priseže pri daru, ki je na njem, je vezan. Slepci! Kaj je vendar več, dar ali oltar, ki dar posvečuje? Kdor torej priseže pri oltarju, priseže pri njem in pri vsem, kar je na njem; in kdor priseže pri tempelju, priseže pri njem in pri tistem, ki prebiva v njem; in kdor priseže pri nebu, priseže pri prestolu božjem in pri tistem, ki sedi na njem. (Mt. 23, 16. do 23. vrst.)

Delavska
PRAVICA
KLASILO
KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Izhaja vsak četrtek popoldne, v primestu praznika dan prej. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22-1. — Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo, Miklošičeva 22-1. Oglasi po ceniku. — Telefon št. 4948. Številka ppšt. čekovnega računa 14.900.

Posamezna številka 1 din. Naročnina: za 1 mesec 4 din, za četrt leta 10 din, za pol leta 20 din, za vse leto 40 din. Zamejstvo mesečno 7 din, letno 70 din.

Urejuje in odgovarja Rozman Jožko v Ljubljani. Izdaja za konsorzij »Delavske pravice« Srečko Žumer, Ljubljana. Tiska Zadržna tiskarna r. z. s. o. z. v Ljubljani, Tyrševa o. 17 (Maks Blejso)

Oglašujte v »Del. pravici«!

MALI OGLASI

POSAMEZNA BESEDA 50 PAR

DELAVCI! Najcenejše in najhitrejšo prometno sredstvo je dobro kolo znamk »Dürkopp«, »Triumph«, »Austrodaimler«, »Vesta« in »Miffa«, ki jih dobite tudi na obroke samo pri Cirilu Kmetiču v Dobu 110 pri Domžalah.

V nedeljo dne 11. junija 1939 bo v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani ob 9 dopoldne **SLAVNOSTNI OBČNI ZBOR JSZ** Ob 45 letnem jubileju vabimo na občni zbor vse člane in prijatelje našega gibanja!